

**RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusaja number	233-25/299851, 299463, 299671
Otsuse kuupäev	14.11.2025
Vaidlustuskomisjoni liige	Angelika Timusk
Vaidlustus	Tallinna Kommunaalteenused OÜ vaidlustused Transpordiameti riigihangetes „Hiiu hooldepiirkonna riigiteede korrashoid aastatel 2026-2031“ (viitenumber 299851), „Ida-Viru hooldepiirkonna riigiteede korrashoid aastatel 2026-2031“ (viitenumber 299463) ja „Lääne hooldepiirkonna riigiteede korrashoid aastatel 2026-2031“ (viitenumber 299671) riigihanke alusdokumentidele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Tallinna Kommunaalteenused OÜ, esindaja Jaan Viljas Hankija, Transpordiamet, esindajad Kerttu Ustav ja Anu Berens
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p 5 ja § 198 lg 2 alusel

- 1. Rahuldada Tallinna Kommunaalteenused OÜ vaidlustused osaliselt ja kohustada Transpordiametit viima riigihangetes „Hiiu hooldepiirkonna riigiteede korrashoid aastatel 2026-2031“ (viitenumber 299851), „Ida-Viru hooldepiirkonna riigiteede korrashoid aastatel 2026-2031“ (viitenumber 299463) ja „Lääne hooldepiirkonna riigiteede korrashoid aastatel 2026-2031“ (viitenumber 299671) esitatud kvalifitseerimise tingimus osas, milles see kehtestab korrashoiutööde lepingutega seotud nõude üksnes kilomeetrites, kooskõlla õigusaktidega ettenähtud nõuetega.**
- 2. Mõista Transpordiametilt Tallinna Kommunaalteenused OÜ kasuks välja tasutud riigilõiv proportsionaalselt vaidlustuse rahuldamisega summas 3040 eurot**

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole

seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 12.09.2025 avaldas Transpordiamet (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris (edaspidi RHR) avatud hankemenetlusega läbiviidavate riigihangete „Hiiu hooldepiirkonna riigiteede korrashoid aastatel 2026-2031“ (viitenumber 299851), „Ida-Viru hooldepiirkonna riigiteede korrashoid aastatel 2026-2031“ (viitenumber 299463) ja „Lääne hooldepiirkonna riigiteede korrashoid aastatel 2026-2031“ (viitenumber 299671) (edaspidi koos Riigihange) hanketeated ja tegi kättesaadavaks muud riigihanke alusdokumendid (edaspidi RHAD).

2. 20.10.2025 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Tallinna Kommunaalteenused OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) kolm vaidlustust eelnimetatud riigihangete riigihanke alusdokumentidele. Riigihangete vaidlustuskomisjon (edaspidi vaidlustuskomisjon) liitis RHS § 190 lg 10 alusel vaidlustusajad 233-25/299851, 234-25/299463 ja 235-25/299671 ühte menetlusse, vaidlustusajaks numbriga 233-25/299851, 299463, 299671.

3. Vaidlustuskomisjon teatas 24.10.2025 kirjaga nr 12.2-10/233 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 29.10.2025 ja neile vastamiseks 03.11.2025. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks (27.10.2025) esitas täiendavad seisukohad ja vaidlustuse täienduse Vaidlustaja. Teiseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Hankija.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja **Tallinna Kommunaalteenused OÜ** põhjendab vaidlustust järgmiselt.

4.1. Hankija on kehtestanud tehnilise ja kutsealase suutlikkuse kvalifitseerimise tingimuse järgmiselt: *pakkujal peab riigihanke väljakuulutamisele eelneva 60 kuu jooksul olema nõuetekohaselt täidetud vähemalt üks järgmistest alternatiivsetest kogemusnõuetest:*

- *pakkujal on üks kuni kaks avalikult kasutatava tee ehitustööde lepingut, mille raames on kokku summeeritult ehitatud avalikult kasutatavat teed vähemalt 100 000 m² ulatuses või*

- *pakkujal on üks korrashoiutööde (hooldetööde) leping, mille raames on avalikult kasutatavatel teedel teostatud korrashoiutöid katkematult vähemalt 12 järjestikuse kuu jooksul teelõikudel kogupikkusega kokku vähemalt 450 km, sealhulgas on osutatud talihoole teenuseid seisunditasemel vähemalt 3 (edaspidi korrashoiutöö lepingu nõue on edaspidi Tingimus).*

4.2. 10.10.2025 tegi Vaidlustaja RHR-i kaudu Hankijale ettepaneku muuta Tingimust selliselt, et Hankija märgiks korrashoiutööde (hooldetööde) lepingu teelõikude kogupikkuse lisaks toodud kilomeetritele ka ruutmeetrites nagu seda on võimaldatud ehitustööde lepingute puhul. Vaidlustaja selgitas, et ettepanek on tingitud asjaolust, et osades riigihanges on korrashoiutööde (hooldetööde) tööde maht määratud ruutmeetrites, mistõttu antud Riigihanges piirab ainult kilomeetrites määratud maht pakkumuste tegemist.

15.10.2025 vastas Hankija, et ei muuda kvalifitseerimise tingimust, kuna Hankijal on võimalus järelepärimise teel küsida referentsi tellijalt täiendavaid lähteandmeid ning teisendada need tingimuses nõutud ühikusse.

4.3. 15.10.2025 esitas Vaidlustaja RHR-i kaudu uue päringu, milles tegi ettepaneku muuta

Tingimust selliselt, et korrashoiutööde referentslepingute ühikuks võib olla ruutmeeter ja Hankija ise teisendab need kilomeetritesse, lisades valemi, mille alusel Hankija seda teeb, kusjuures valem peaks arvestama hooldepiirkondade erisusi ja liikluskoormuse koefitsienti. Vaidlustuse esitamise ajaks Hankija vastust laekunud polnud.

4.4. Vaidlustajal on pikaajaline ja mahukas kogemus Riigihanke valdkonnas, kuid see kogemus on teiste riigihangete raames määratletud ruutmeetrites.

4.5. Tingimus, mille kohaselt peab pakkujal korrashoiutööde (hooldetööde) lepingu maht olema määratletud vaid kilomeetrites (teelõikudel kogupikkusega kokku vähemalt 450 km), on vastuolus RHS § 3 p-ides 1, 2 ja 3 kehtestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõtetega. Tingimus piirab konkurentsi, kuna pakkujatel, kellel on olemas küll vastav pädevus, kuid selle pädevuse maht on määratletud teises mõõtühikus ehk antud juhul ruutmeetrites, ei saa esitada pakkumust Riigihankele.

4.6. Hankija väitel on tal võimalus järelepärimise teel küsida referentsi tellijalt täiendavaid lähteandmeid ning teisendada esitatud andmed Tingimuses nõutud ühikusse. Hankija ei saa selgitustega RHAD-i muuta - RHAD-is on selgelt sõnastatud, et teelõikude kogupikkus peab olema määratletud kilomeetrites ehk 450 km.

4.7. Pindalaühikuid ehk ruutmeetreid ei ole võimalik teisendada pikkusühikuteks ja Vaidlustajale ei ole arusaadav, kuidas kavatses Hankija seda teha. Isegi kui selline matemaatiline võimalus peaks Hankijal olemas olema, siis peaks ta esmalt muutma Tingimust ja edastama pakkujatele vastava valemi, mille alusel nähtuks selline teisendamise võimalus, mis tagaks Riigihanke tingimuste läbipaistvuse ja kontrollitavuse.

4.8. Vaidlustaja täiendas 27.10.2025 oma seisukohti järgnevalt.

4.8.1. Hankija sisuliselt nõustub Tingimuse muutmisega, kuid ei soovi neid muudatusi teha RHAD-is vaid püüab seda muuta selgituste kaudu. Hankija on oma selgitustega loonud olukorra, kus pakkuja ei saa aru, millises ühikus ja millises mahus on pakkujal üldse võimalik oma referentslepinguid esitada. Lubamatu on kehtestada kvalifitseerimise tingimusi või anda nende kohta selgitusi, mille alusel ei ole pakkujal võimalik aru saada Tingimusest ega tõendada oma kvalifikatsiooni Riigihankes.

4.8.2. Lisaks Tingimusele on Hankija RHR-is Tingimuse selgitusena märkinud järgmist:
Pakkuja esitab hankepassis nimekirja hankija poolt kindlaksmääratud tunnustele vastavate avalikult kasutatava tee ehitustööde või korrashoiutööde lepingutest, mis on täidetud riigihanke algamisele eelneva 60 kuu jooksul. Pakkuja esitab hankija nõudmisel tellija(te) kinnituse, milles tööde tellija(d) kinnitavad, et selle lepingu raames ehitati avalikult kasutatavat teed, koos andmetega ehitatud tee mahu kohta ruutmeetrites, lepingu täitmise tähtaja kohta ning et nimetatud leping täideti nõuetekohaselt või tellija kinnitab, et selle lepingu raames teostati korrashoiutöid (hooldetöid) avalikult kasutatavatel teedel vähemalt 12 järjestikuse kuu jooksul teedel pikkusega vähemalt 450 km (sealhulgas talihoolet seisunditasemel vähemalt 3), koos andmetega lepingu täitmise tähtaja kohta ning et nimetatud leping täideti nõuetekohaselt (edaspidi Selgitus).

21.10.2025 vastas Hankija, et ei arvesta Vaidlustaja 15.10.2025 ettepanekuga: *kui pakkuja esitab täidetud lepingu mahud m², on Hankijal õigus kontrollida vastavust tuginedes avalikule andmebaasile riiklikule teeregistrile ja selles sisalduvale infole. Kui register ei sisalda mh seisunditasemete kohta käivat infot, peab pakkuja tõestama, et kvalifitseerumiseks esitatud teede talvine seisunditase vastab seatud tingimusele.*

Hankija vastustest ei ole võimalik saada aru, mis põhjusel ei nõustu ta muudatust tegema ja määrama korrashoiutööde (hooldetöid) mahtu ruutmeetritest, kuid samas oma selgituste

kohaselt võimaldab ta seda. Seega püüab Hankija selgitustega RHAD-i muuta.

4.8.3. Hankija selgitused on ka vastuolulised.

15.10.2025 vastuses selgitab Hankija, et pakkuja kvalifitseerimiseks küsib ta tellijalt andmeid ja teisendab need nõutud ühikutesse.

21.10.2025 vastuses selgitab Hankija, et mõõdab ise teeregistri kaudu pakkuja poolt esitatud lepingu mahud.

Seega Hankijal puudub selge nägemus sellest, kuidas kvalifitseerimine läbipaistvalt ja kontrollitavalt läbi viia juhul, kui lepingu maht esitatakse ruutmeetrites, mida Tingimuste kehtivas sõnastuses ei ole võimalik pakkujatel teha.

4.8.4. Hankija ei või kvalifitseerimise tingimuste kehtestamisel käituda meelevaldselt ja peab tingimusi põhjendama. Hankija vastus, et sellised tingimused on juba pikemat aega sarnastes riigihangetes kasutusel olnud ja seni ei ole see konkurentsi piiranud, ei ole piisav. Hankija ei ole veenvalt põhjendanud, mis takistab tal muuta Tingimust selliselt, et lisada sinna täiendavalt korrashoiutööde (hooldetöid) maht ruutmeetrites.

4.8.5. Hankija ei ole mahtu ruutmeetrites määratlenud pakkumuste esitamise ajaks vaid hakkab seda pärast pakkumuste esitamist pakkujatele arusaamatul viisil tuletama või mõõtma. Hankija tehtavad mõõtmised ei pruugi vastata referentslepingus toodud ruutmeetrites toodud mahule.

4.8.6. Õige ei ole Hankija väide, et mahtu on võimalik tuvastada avaliku registri kaudu. Sellest registrist ei ole võimalik saada kõiki vajalikke tee mahtusid (erinevad teelõigud jms, mis peaks hooldustööde hulka arvestatama), vähemalt ei ole võimalik neid andmeid saada isikul, kes igapäevaselt sellist registrit ei kasuta.

4.8.7. Pakkujate jaoks on ebasproportsionaalselt koormav Selgitus, mis kohustab pakkujat võtma tellijalt kinnitust selle kohta, et töid on teostatud 450 km ulatuses, mis tähendaks, et tellija (Riigihankega mitteseotud isik) peaks hakkama ruutmeetrites esitatud hankemahtu teisendama kilomeetritesse (mis ei ole võimalik) või teid mõõtma asuma vms, et sellist kinnitust anda. Kokkuvõttes, peaks tellija tegema ära Hankija tegemata töö. Pakkujatel ei ole võimalik sundida tellijaid selliseid arvutusi, teisendusi, mõõtmisi jne tegema.

4.8.8. Vaidlustuse täiendus

Lisaks sellele, et vaidlustuskomisjon kohustaks Hankijat viima Tingimus õigusaktidega kooskõlla selliselt, et Hankija määraks korrashoiutööde referentslepingute mahu lisaks kilomeetritele ka ruutmeetrites, taotleb Vaidlustaja võimalust sarnaselt ehitustööde referentslepingutele esitada 1 kuni 2 korrashoiutööde referentslepingut võimalusega need mahud summeerida.

Kehtivas sõnastuses seab Hankija eelistingimused ehitustööde referentse omavatele pakkujatele, sest lisaks mahtude määramisele kindlaks määratud ruutmeetrites võimaldab Hankija esitada kuni kaks ehitustööde referentslepingut ja lisaks veel need mahud summeerida, mida hooldustööde referentside osas ei ole võimaldatud.

4.8.9. Hankija väidab, et valis korrashoiutööde referentsi esitamiseks pikkusühiku kui võrreldava ja kontrollitava suuruse, ning ehitustööde jaoks pindala ning viitab, et praktikas on välja kujunenud, et tee ehitustöid mõõdetakse ruutmeetrites ning tee korrashoiutöid kilomeetrites. Võrreldavad ei ole 10 kilomeetri ulatuses teostatud korrashoiutööd kruusateel, laiusega 5 m ning liikluskoormusega 50 sõidukit ööpäevas, magistraaltänavaga, mille laius on 40 m, mis sisaldab mitmetasandilisi ristmike ning on liikluskoormusega ca 20 000 sõidukit ööpäevas.

4.8.10. Vaidlusaluse Tingimuse muutmata jätmisel ei ole Vaidlustajal võimalik pakkumusi

esitada, sest Vaidlustaja referentslepingute maht on määratletud ruutmeetrites. Seega piirab vaidlusalune tingimus ebamõislikult ja formaalselt konkurentsi pakkujatele, kellel on sisuliselt pädevus olemas ja kes ei saa pakkumust esitada Hankija eproportsionaalselt seatud Tingimuse tõttu.

5. Hankija, **Transpordiamet**, vaidleb vaidlustusele vastu.

5.1. RHS § 98 lg 1 sätestab, et hankija võib kontrollida pakkuja või taotleja sobivust tegeleda hankelepingu täitmiseks vajaliku kutsetööga ja kehtestada kvalifitseerimise tingimused tema majanduslikule ja finantsseisundile ning tehnilisele ja kutsealasele pädevusele. Kvalifitseerimise tingimused peavad vastama hankelepingu esemeks olevate asjade, teenuste või ehitustööde olemusele, kogusele ja otstarbele ning olema nendega proportsionaalsed.

Tingimus, mille kohaselt peab korrashoiulepingu referents katma katkematu 12 kuu vältel avalikult kasutatavate teede lõigud kogupikkusega vähemalt 450 km, sh sisaldama talihoolet seisunditasemel vähemalt 3, vastab hankelepingu esemeks olevate tööde olemusele, kogusele ja otstarbele. See on eesmärgipärane, mittediskrimineeriv, kontrollitav ja proportsionaalne riigihanke esemest tulenevate riskide suhtes.

5.2. Vaidlustaja soov lisada paralleelne pindalaühik (m^2) ei ole RHS-i üldpõhimõtetest ega Riigihanke eesmärgist tulenevalt nõutav.

5.2.1. Hankijal on lai kaalutlusruum määratleda kvalifitseerimise tingimuste sisu viisil, mis on asjakohane lähtudes konkreetse hankelepingu esemest ja riskidest. Euroopa Kohus on tunnustanud hankija laia kaalutlusruumi, märkides, et parimad eeldused oma vajaduste hindamiseks on siiski hankijal endal, riigihanke üldpõhimõtete ja lubatud tõenditega seatud piirides on hankijal vabadus määrata kindlaks hankemenetluses osalemise tingimused, mida ta peab lepingu esemega seotuks ja proportsionaalseks ning ta on vaba hindama seda, milliseid hankemenetluses osalemise tingimusi ta peab oma seisukohast sobivaks, tagamaks eelkõige hankelepingu täitmine talle sobivaks peetaval kvaliteeditasemel (EKo C-195/21, p 50).

Hankija valis korrashoiutööde referentsi esitamiseks pikkusühiku kui võrreldava ja kontrollitava suuruse, ning ehitustööde jaoks pindala. See on loogiline diferentseerimine töö iseloomu järgi. Teehoiutööde mahu ja maksumuse määramisel kasutatakse töö iseloomust lähtuvaid mõõtühikuid. Praktikas on välja kujunenud, et tee ehitustöid mõõdetakse ruutmeetrites ning tee korrashoiutöid kilomeetrites. Mõõtühikute erinevus tuleneb tööde olemusest, eesmärgist ja arvestuse korraldusest.

5.2.2. Ehitustööde mahu määramisel on määrav tee pindala, sest tööd tehakse kogu katte ulatuses. Korrashoiutööde puhul on määrav tee pikkus ning seisunditaseme nõue, sest hooldus hõlmab teekoridori tervikuna ja kordub ajas. Selline eristus tagab tööde mahu, maksumuse ja vastutuse ühtse ning läbipaistva arvestuse nii hankija kui ka töövõtja jaoks.

5.2.3. Avalikult kasutatavate teede andmed, sh teede pikkused, on kättesaadavad avalikust andmebaasist – teeregistrist. Teeregistri põhimääruse kohaselt on avalikud teed teeregistris adresseeritud teepikkusega meetrites (kilomeetrites), teedevõrgu olemist ei hallata ruutmeetrites.

5.2.4. Hankija nõustub Vaidlustajaga, et pindalaühikuid (m^2) ei saa teisendada pikkusühikuteks (km), ning *matemaatiliselt ei ole olemas sellist üheselt määratletud valemit*. Tingimus on küll teepikkuse põhine, kuid pakkuja saab pakkumuse esitamisel lisada pakkumusele teeregistri väljavõtte teede pikkuste kohta. Hankijal on õigus võrrelda edastatud andmeid teeregistris olevate andmetega või teha järelepäringuid referentslepingu tellijale.

5.2.5. Hankija ei nõustu Vaidlustajaga, et Tingimus piirab Vaidlustaja õigusi esitada Riigihankes pakkumus. Tingimus kehtib kõigile pakkujatele ühtmoodi ega eelista konkreetset turuosalist.

Pakkuja, kelle kogemus on teiste riigihangete raames määratletud ruutmeetrites, saab objektiivselt tõendada sama lepingu täitmist kilomeetrites, küsides nt lepingu teiselt poolelt (KOV/teeomanik) andmed teede pikkuste kohta lepingu ulatuses, või võtta teeregistrist välja teede (sh kohalike teede) pikkused ja need referentsi hõlmatud loeteluga kokku viia. Hankija saab esitatud andmeid avalikust andmebaasist kontrollida.

5.2.6. Vaidlustaja ei ole esitanud tõendeid, et ta ei saaks oma referentse sellisel moel verifitseeritavana esitada või et Hankija keeldub neid andmeid kontrollimast. Hankija on selgitanud, et ta kontrollib ja küsib vajaduse korral lisateavet.

5.3. Hankija ei ole RHAD-i selgitustega muutnud. RHAD-is on nõutud teelõikude kogupikkust (vähemalt 450 km) + seisunditaset 3. Selgitustes on öeldud, et kui referents on muus mõõtühikus, küsib Hankija vajadusel vajalikke lähteandmeid ning viib need nõutud mõõtühiku alla ning et tingimuse täitmist saab kontrollida ka nende referentside puhul, mille algsed andmed on esitatud teises mõõtühikus, sh vajadusel küsides lepingu teiselt poolelt täpsustusi või tuginedes avalikele andmeallikatele (teede pikkused). See tagab läbipaistvuse ning võrdse kohtlemise ega piira konkurentsi.

5.4. Vaidlustaja ei väida, et Tingimus moonutab konkurentsi või ei ole proportsionaalne. Hankija on analoogset kvalifitseerimise tingimust kasutanud alates 2020. aastast 16-s riigiteede korrashoiu hankes.

5.5. Hankija täiendas 03.11.2025 oma seisukohti järgnevalt.

5.5.1. Mõõtühikud

5.5.1.1. Vaidlustaja kordab täiendustes oma varasemaid etteheiteid ja Hankija jääb varasematele seisukohtadele: korrashoiu kvalifikatsioon peab nähtuma ühest võrreldava iseloomu ja mahuga lepingust (s.o vähemalt 450 km, katkematult 12 kuud ja talihoole seisunditasemega vähemalt 3). See tagab teenuse toimepidevuse, võrreldavuse ja kontrollitavuse.

5.5.1.2. Riigiteede korrashoid on elutähtis teenus, mille koormus sõltub võrgupikkusest ja seisunditasemest, mitte üksnes kattepinna m^2 -st. Ühes lepingus tõendatav kogemus näitab, et pakkuja on reaalset juhtinud ühtset süsteemi (logistika, valmisolek, reageerimine, kvaliteedikontroll jm) ja seda katkematult terve aasta vältel. Mitme väikese lepingu summeerimine ei tõenda, et pakkuja on toime tulnud ühe võrreldava võrguga. Sama pindala võib tekkida väga erineva struktuuriga teedevõrgust (paljud lühikesed lõigud vs pikad lõigud), mille logistiline raskusaste erineb oluliselt.

5.5.1.3. Teeloetelude ja teeregistri põhjal on pikkused objektiivselt tuvastatavad. See võimaldab referentsi verifitseerida ilma „teisendusvalemeid“ kehtestamata.

5.5.1.4. Oma 15.10.2025 vastuses pakkuja ettepanekule pidas Hankija teisendamise all silmas andmete tuvastamist teeregistri avalikule andmebaasile tuginedes. Seda on Hankija kinnitanud ka hiljem (21.10.2025). Valemi kehtestamine RHAD-is ei ole vajalik ega otstarbekas ja registriandmete kasutamine on objektiivselt kontrollitav ja ühetaoline.

5.5.1.5. Hankija otsustab vabalt, millised hankemenetluses osalemise tingimused tema arvates tagavad muu hulgas hankelepingu täitmise kvaliteeditasemel, mida ta peab sobivaks (Euroopa Kohtu otsus C-403/21, p 60 ja seal viidatud kohtupraktika). Hankija on valinud korrashoiu puhul pikkusühiku (km), sest teenuse operatiivkoormus (nn 24/7 valmisolek, väljasõiduringid, logistika jm) on võrgu-pikkuse ja seisunditaseme funktsioon, mitte kattepinna m^2 funktsioon. See on RHS § 98 lg 1 mõttes riigihanke esemest lähtuv proportsionaalne valik.

5.5.1.6. Tee seisundinõuete määrus (14.07.2015 määrus nr 92) (edaspidi Määrus) sätestab hooldustööde nõuded – seisunditasemed, reageerimisajad, libeduse ja lume eemaldamise normid – konkreetselt teelõikude kaupa, kus põhimõõtühikuks on kilomeeter. Korrashoiuteenuse tulemuslikkust ei hinnata mitte hooldatud pindala, vaid seisunditaseme nõuete tegeliku täitmise järgi kindlatel lõikudel. Nt libedusetõrje, lumetõrje, lumevallide madaldamine või kruusateede profileerimine on kõik korraldatud ja kontrollitavad km-põhiselt. Sellest tulenevalt on ka kvalifikatsiooninõuete seadmine ja hindamine kilomeetrite alusel otseses kooskõlas kehtivate normdokumentidega ning näitab korrashoiuteenuse tegelikku loogikat.

5.5.1.7. Kõik Transpordiameti infosüsteemid ja tööde aruandluse raamistikud (HOSIS, FleetComplete, TIK) käsitlevad hooldustegevusi kilomeetrites, sh käsitleb põhjamaade teehoolduse standardpraktika (nt Soome ELY-keskused, Rootsi Trafikverket, Taani Vejdirektoratet) korrashoiu kvalifikatsiooni ja töömahtu kilomeetrites. Pindalaühikuid kasutatakse vaid väiksemate objektide (nt platsid, parkimisalad) hooldusel. Seega on kilomeetri kasutamine rahvusvaheliselt tunnustatud ja mh professionaalselt põhjendatud.

5.5.1.8. Hankija ei teisenda geomeetriat vaid tuvastab referentslepingu aluseks olnud teede pikkused (teeloetelud, registriandmed, tellija kinnitus), mis on praktikas kontrollitav. Teede loeteludest on võimalik teeregistri alusel kontrollida teede pikkusi ning viia referents seega nõutud mõõtühikule ilma RHAD-isse valemite lisamata.

5.5.2. Vaidlustuse täiendus

Mitme referentslepingu summeerimine ei ole Hankija jaoks sobiv meede.

Hankija eesmärgiks on vähendada toimepidevuse riski ja Hankija on veendunud, et ühe tervikreferentsi kogemusnõue tõendab Hankija jaoks vajalikku kvalifikatsiooni, st, et pakkujal on olnud ühtne juhtimine ja katkematu valmisolek võrreldava võrgumahuga ning seisunditaseme nõuetega. Killustunud kogemuste summeerimine ei ole Hankija jaoks piisav ega tõenda sama tasemega toimepidevust (erinevad piirkonnad, eri juhtimiskorraldused, teistsugune logistika jmt). Seega ei kinnita summeerimine Hankija jaoks seda, et need elemendid on päriselt koos toiminud. Hankijal on õigus määrata kvalifikatsioonitase nii, et see tagab lepingu kvaliteetse täitmise, tingimusel et nõue on seotud lepingu esemega ja proportsionaalne (Euroopa Kohtu otsus C-927/19). Lisaks on pakkujatel võimalus osaleda ühispakkujatena või tugineda teiste isikute suutlikkusele.

5.5.3. Selgitused RHAD-i kohta

5.5.3.1. Hankija täpsustused referentsi kontrolli osas ei võrdu tingimuste muutmisega. Hankija on selgitustega kirjeldanud kontrolliviisi (teepikkused avalikest andmetest ja/või lepingu teise poole kinnitus), mitte muutnud tingimusi. See on kooskõlas direktiivi 2014/24/EL art 56 lg-ga 3 ja artikliga 58 ning Euroopa kohtupraktikaga (C-403/21 p 60, C927/19 p 92, C-599/10 p 40, C-523/16, C-536/16 p-d 51–52, C-336/12 p-d 36 ja 40).

5.5.3.2. RHAD nõuab jätkuvalt ühe korrashoiu referentslepingu põhiselt nõutud kogemust (s.o 450 km hoolde tegemist 12 katkematu kuu jooksul seisunditasemega 3). Selgitustes on üksnes täpsustatud, kuidas Hankija kontrollib referentsi vastavust (nt teeregistri andmete ja/või tellija kinnituse kaudu). See ei muuda sisu ega piira konkurentsi.

5.5.3.3. Korrashoiu referentsi (km, 12 kuud ja talihoole seisunditase 3) kontroll saab olla ka teises mõõtühikus esitatuna objektiivne, läbipaistev ja tehniliselt teostatav ilma mistahes valemitega.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

6. Vaidlustaja väitel on Tingimus õigusvastane ja piirab tema Riigihankes osalemist põhjusel, et Hankija on kehtestanud hooldetööde nõude Tingimuses vaid kilomeetrites (*pakkujal on üks korrashoiutööde (hooldetööde) leping [---] teelõikudel kogupikkusega kokku vähemalt 450 km [---]*). Vaidlustuskomisjon saab vaidlustusest aru nii, et Vaidlustajal olemasolev(ad) ja sisu poolest Tingimust täitev (täitvad) hooldetööde leping(ud) on ruutmeetrites ja Vaidlustajal on takistatud selliste lepingutega Riigihankes osalemine, kuna:

- 1) Tingimusele vastavuse tõendamiseks ei ole lubatud esitada lepinguid, mis on ruutmeetrites;
- 2) Hankija ei saa selgitustega RHAD-i muuta ja öelda, et ruutmeetrites hooldetööde lepinguga on Tingimuse täitmine siiski lubatav;
- 3) ruutmeetrites täidetud hooldetööde lepingu esitamise lubatavuse korral peab Hankija RHAD-i muutma nii, et see nähtuks selgelt Tingimusest, sh peab olema esitatud valem (juhised), kuidas Hankija kavatseb ruutmeetrid Tingimuse täitmise kontrollimiseks teisendada kilomeetriteks.

6.1. Referentslepingute nõue tugineb iseenesest RHS § 101 lg 1 p-ile 2, mille kohaselt võib hankija taotleja tehnilise ja kutsealase pädevuse kvalifitseerimise tingimustele vastavuse kontrollimiseks nõuda vastavalt hankelepingu alusel ostetavate asjade olemusele, kogusele ja kasutusviisile nimekirja hankija kindlaksmääratud tunnustele vastavate asjade müügi lepingutest, mis on täidetud riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul, koos teabega nende maksumuse, kuupäevade ja teiste lepingupoolte kohta. Vaidlustaja ei väida, et korrashoiutööde (hooldetööde) lepinguid Hankija pakkuja kvalifikatsiooni tõendamiseks küsida ei saa ega tohi või et 450 km oleks igal juhul, sõltumata mõõtühikust, Riigihanke eset arvestades ebaproportsionaalselt kõrge nõue. Samuti puudub vaidlus, et erinevatele hankijatele täidetud korrashoiutööde (hooldetööde) lepingud võivad põhineda mh erinevatel mahuarvestustel, sh nii ruutmeetrite põhisel kui ka kilomeetrite põhisel arvestusel.

6.2. Vaidlustuskomisjoni ja kohtulikule kontrollile allub piiratud ulatuses kvalifitseerimise tingimus oma sisus: RHS § 98 lg 1 teise lause kohaselt peavad kvalifitseerimise tingimused vastama hankelepingu esemeks olevate asjade ja teenuste [---] olemusele, kogusele ja otstarbele ning olema nendega proportsionaalsed. Isegi kui Hankija kasutab oma praktikas kilomeetripõhist arvestust, ei väida Hankija, et kilomeetrite põhine arvestus on ainuõige ja/või ainuvõimalik ja puudub vaidlus, et hankelepingu täitmiseks vajalik sisuline kompetentsus korrashoiutööde lepingute täitmisel ei sõltu sellest, millistes ühikutes on korrashoiutööde lepingut varem täidetud. Seega hankelepingu esemeks olevate teenuse olemus iseenesest ei eelda Tingimuse kehtestamist viisil, et pakkuja kvalifikatsiooni näitaks varasem leping vaid juhul, kui selle maht on määratud kilomeetrites.

6.3. Ühikutega seondult on Vaidlustaja pöördunud Hankija poole kahel korral:

- 1) vastuseks Vaidlustaja esimesele järelepärimisele RHR-is (sõnum ID: 1015657) on Hankija selgitanud, et *hankijal on võimalus järelepärimise teel küsida referentsi tellijalt täiendavaid lähteandmeid ning teisendada need tingimuses nõutud ühikusse.*
- 2) vastuseks Vaidlustaja teisele järelepärimisele RHR-is (sõnum ID: 1017119), aga ka vaidlustusmenetluses on Hankija selgitanud, et olemas on objektiivne viis ja võimalus ruutmeetrites esitatud andmete konverteerimiseks Tingimuses nõutud andmeteks (*kui pakkuja esitab täidetud lepingu mahud m², on hankijal õigus kontrollida vastavust tuginedes avalikule andmebaasile riiklikule teeregistrile ja selles sisalduvale infole. Kui register ei sisalda mh seisunditasemete kohta käivat infot, peab pakkuja tõestama, et kvalifitseerumiseks esitatud teede talvine seisunditase vastab seatud tingimusele*).

Seega vaidlustuskomisjon saab Hankija seisukohtadest aru selliselt, et Hankija arvates ei peagi pakkujad olukorras, kus tal kilomeetrites nõutavaid andmeid ei ole, esitama Tingimusele

vastavalt andmeid ja võib need esitada sellistes mõõtühikutes, milles need on, so ruutmeetrites. Vaidlustuskomisjon sellise Hankija arusaamaga ei nõustu

6.4. Kvalifitseerimise tingimuste kehtestamisel peab Hankija lähtuma RHS §-i 3 üldpõhimõtetest ja kvalifitseerimise tingimused ei tohi olla meelevaldsed.

Vaidlustuskomisjon nõustub Vaidlustajaga, et Tingimus on sõnastatud selliselt, et Tingimusele vastavust tuleb pakkujatel tõendada üksnes ja ainult kilomeetrite põhiste andmetega ja mis tahes muul arvestusel, mis pole pikkusühik, põhinevate lepingute esitamisel ei ole tõendatud kvalifikatsioon vastavalt RHAD-is nõutule ning pakkuja satub selliste andmete esitamisega Hankija meelevalda nii selles, kas Hankija ikka võimaldab puudust kõrvaldada/asub ise puudust ületama (nagu Hankija on selgitanud 15.10.2025 ja 21.10.2025), kui ka selles, kas Hankija teeb seda õigesti (kontrollitavalt, läbipaistvalt, ühetaoliselt). Isegi kui Hankija väitel on tal sellise puuduse ületamiseks meetod olemas, ei ole RHS § 3 p-is 1 sätestatud läbipaistvuse põhimõttega kooskõlas jätta puudused RHAD-is kõrvaldamata või lükata probleemidega tegelemist edasi tulevikku, kui puudustega dokument on juba Riigihankes esitatud, kui nende kõrvaldamine on menetluslikult veel võimalik, millise olukorraga on praegusel juhul tegemist - RHAD-i muutmine ja Tingimuse muutmine/täiendamine/täpsustamine on võimalik enne pakkumuste esitamist tähtpäeva saabumist.

6.5. Tulenevalt eespooltoodust on vaidlustuskomisjon seisukohal, et olukorras, kus puudub vaidlus sellest, et varasemalt täidetud korrashoiutööde lepingute mahud võivadki olla nii ruutmeetrites kui ka kilomeetrites, ei ole RHS § 3 p-is 1 sätestatud läbipaistvuse ja kontrollitavuse põhimõttega kooskõlas pakkuja kohustamine esitada andmeid, mille puhul on juba ette teada, et need Tingimusele iseenesest ei vasta ja Tingimusele vastavuse kontrollimiseks peab Hankija asuma rakendama meetodeid, mis ei nähtu RHAD-ist.

Vaidlustuskomisjon saab tuvastada Tingimuse õigusvastasuse, kuid ei kohusta Hankijat õigusvastasust kõrvaldama konkreetsel, Vaidlustaja poolt soovitud viisil.

7. 27.10.2025 täiendas Vaidlustaja vaidlustust väitega, et Hankija peaks lubama ühe lepingu nõude asemel kahte hooldetööde lepingut ja nende summeerimist.

7.1. Selle nõude vastuolu Riigihanke esemeks olevate teenuste olemuse, koguse ja otstarbega (RHS § 98 lg 1) Vaidlustaja sisuliselt ei väida, sh ei väida Vaidlustaja, et see tingimus rikuks tema õigusi või takistaks tal Riigihankes osaleda. Selline väide oleks ilmses vastuolus ka Vaidlustaja esialgses vaidlustuses esitatud väitega, tal *on pikaajaline ja mahukas kogemus Riigihanke valdkonnas*.

7.2. Vaidlustaja viitab vaid pakkujate võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisele Tingimuses sisalduvate nõuete omavahelises võrdluses väitega, et eelis antakse teede ehitajatele hooldetööde teostajate ees. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et asjaolu, et Tingimuses sisalduvat alternatiivset nõuet teede ehitamise kogemusele on Hankija lubanud tõendada kahe summeeritava lepinguga, mille õiguspärasust ei ole vaidlustatud, ei põhjenda iseenesest faktina kuidagi ühe korrashoiutööde lepingu nõude õigusvastasust.

7.3. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija on antud juhul ka piisavalt selgitanud, miks on talle oluline Tingimuse täitmine ühe lepinguga (*Hankija eesmärgiks on vähendada toimepidevuse riski ja Hankija on veendunud, et ühe tervikreferentsi kogemuse nõue tõendab Hankija jaoks vajalikku kvalifikatsiooni, st, et pakkujal on olnud ühtne juhtimine ja katkematu valmisolek võrreldava võrgumahuga ning seisunditaseme nõuetega. Killustunud kogemuste summeerimine ei ole Hankija jaoks piisav ega tõenda sama tasemega toimepidevust (erinevad piirkonnad, eri juhtimiskorraldused, teistsugune logistika jmt)*), st Tingimus ei ole vaidlustuskomisjoni hinnangul ka ilmselgelt meelevaldne.

8. Vaidlustusmenetluse kulud

8.1. Lähtudes sellest, et vaidlustus tuleb RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel rahuldada osaliselt (mõõtühikute väite osas), kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 2. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et vaidlustuse rahuldamise proportsioon on 95%.

Vaidlustaja ei ole taotlenud lepingulise esindaja kulude välja mõistmist.

Hankijalt tuleb Vaidlustaja kasuks välja mõista 95% tasutud riigilõivust, so $(640+1280+1280*95\%)$ 3040 eurot.

Hankija ei taotlenud kulude väljamõistmist.

8.2. Vaidlustuskomisjon juhib Vaidlustaja tähelepanu asjaolule, et riigihanke „Hiiu hooldepiirkonna riigiteede korrashoid aastatel 2026-2031“ (viitenumber 299851) eeldatav maksumus RHR-i andmetel ei ületa rahvusvahelist piirmäära, mistõttu vaidlustuse esitamiseks tulnuks selles riigihankes riigilõivuseaduse § 258 lg 1 p-ist 1 tulenevalt tasuda riigilõivu 640 eurot, kuid Vaidlustaja tasus 1280 eurot. Enammakstud osa riigilõivu tagastamiseks tuleb Vaidlustajal esitada vaidlustuskomisjonile riigilõivu tagastamise taotlus riigilõivuseaduse §-is 12 sätestatud korras ja § 15 lg 1 p-i 1 alusel.

(allkirjastatud digitaalselt)

Angelika Timusk